

Sygn. akt. IV Ka 1240/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Jerzy Menzel

Sędziowie SSO Grzegorz Szepelak

SSR del. do SO Miłosz Chwalibóg (spr.)

Protokolant Artur Łukiańczyk

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2014 r. sprawy

Z. T.

oskarżonego o czyny z art. 77§2 k.k.s. w zw. z art. 6§2 k.k.s. w zw. z art.9§3 k.k.s. w zw. z art.11§2 k.k.s.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia

z dnia 30 sierpnia 2013 roku sygn. akt V K 280/12 (V K 281/12)

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **uchyla orzeczenia zawarte w punktach I i II części dyspozytywnej w zakresie rozstrzygnięć o karach;**

b) **uchyla orzeczenie zawarte w punkcie III części dyspozytywnej o karze łącznej;**

c) **uchyla orzeczenie zawarte w punkcie IV części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku;**

II. na podstawie art. 11 § 2 kks odstępuje od wymierzenia oskarżonemu kar za czyny przypisane mu w punktach I i II części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku;

III. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

IV. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn.akt IV Ka 1240/13

UZASADNIENIE

Z. T. został oskarżony o to, że:

I. jako członek zarządu (zarząd jednoosobowy) (...) S.A. z siedzibą we W., przy ul. (...) – płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych – pobrał i nie wpłacił w ustawowym terminie, tj. do 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, na rzecz Urzędu (...) W., pobranych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych od wypłaconych wynagrodzeń pracowników za miesiące: styczeń 2009r., od marca 2009r. do grudnia 2009r., od stycznia 2010r. do grudnia 2010r., w łącznej kwocie 41.569,00zł czym naruszył art. 38 ust. 1 i art. 42 ust 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r

o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U z 2000r., Nr 14 poz. 176 z zm.) tj. o przestępstwo skarbowe z art. 77 §2 kks w związku z art. 6 §2 kks w związku z art. 9 §3 kks,

II. jako członek zarządu (zarząd jednoosobowy) (...)S.A. z siedzibą we W., przy ul. (...) – płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych – pobrał i nie wpłacił w ustawowym terminie, tj. do 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, na rzecz Urzędu (...) W., pobranych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych od wypłaconych wynagrodzeń pracowników za miesiące: luty 2009r., od kwietnia 2009r. do grudnia 2009r., od stycznia 2010r. do grudnia 2010r., w łącznej kwocie 16.446,00zł czym naruszył art. 38 ust. 1 i art. 42 ust 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U z 2000r., Nr 14 poz. 176 z zm.) tj. o przestępstwo skarbowe z art. 77 §2 kks w związku z art. 6 §2 kks w związku z art. 9 §3 kks.

Wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2013r. (w sprawie o sygn. akt V K 280/12 - połączonej uprzednio ze sprawą o sygn. akt K 281/12) Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia w V Wydziale Karnym uznał oskarżonego Z. T.:

- w punkcie I części dyspozytywnej za winnego popełnienia czynu opisanego powyżej w punkcie I, przyjmując, iż dopuścił się on go mając ograniczoną w stopniu znacznym zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem, tj. za winnego przestępstwa skarbowego z art. 77 §2 kks w zw. z art. 6 §2 kks w zw. z art. 9 §3 kks w zw. z art. 11 §2 kks i za to, na podstawie art. 77 §2 kks w zw. z art. 23 §1 i 3 kks w zw. z art. 11 §2 kks, wymierzył mu karę grzywny w ilości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 55 (pięćdziesięciu pięciu) złotych;

- w punkcie II części dyspozytywnej za winnego popełnienia czynu opisanego powyżej w punkcie II, przyjmując, iż dopuścił się on go mając ograniczoną w stopniu znacznym zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem, tj. za winnego przestępstwa skarbowego z art. 77 §2 kks w zw. z art. 6 §2 kks w zw. z art. 9 §3 kks w zw. z art. 11 §2 kks i za to, na podstawie art. 77 §2 kks w zw. z art. 23 §1 i 3 kks w zw. z art. 11 §2 kks, wymierzył mu karę grzywny w ilości 30 (trzydziestu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 55 (pięćdziesięciu pięciu) złotych.

W punkcie III części dyspozytywnej wyroku Sąd Rejonowy, na podstawie art. 39 § 1 kks, połączył orzeczone w punktach I i II kary grzywny i wymierzył oskarżonemu łączną karę grzywny w liczbie 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 55 (pięćdziesięciu pięciu) złotych.

W punkcie IV, na podstawie art. 24 §4 kks, uczynił odpowiedzialnymi solidarnie za wykonanie kary łącznej grzywny (...) S.A. i (...) S.A z siedzibami we W..

Sąd Rejonowy zwolnił jednocześnie oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, w tym od opłaty.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją obrońca oskarżonego, zarzucając, na podstawie art. 438 pkt 3 kpk w zw. z art. 113 §2 kks:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mający wpływ na treść tego wyroku, polegający na przyjęciu przez Sąd I instancji, że oskarżony zajmował się sprawami gospodarczymi spółek akcyjnych (...) jako prezes ich zarządów, skutkiem czego jemu należy przypisać niewykonanie obowiązku wpłacenia na rachunek organu podatkowego w imieniu tych spółek, będących płatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych, pobranych zaliczek na podatek dochodowy, podczas gdy – jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego – oskarżony, pozostając w stanie poczytalności ograniczonej z powodu chorób związanych z jego wiekiem – nie zajmował się jakimkolwiek sprawami gospodarczymi spółek, zaś w czasie obu czynów podpisywał jedynie dokumenty podatkowe jako osoba do tego nieuprawniona ze względu na złożenie w 2007r rezygnacji z funkcji członka zarządu,

2. obrazę art. 167 kpk w zw. z art. 113 §1 kks mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającą na zaniechaniu przeprowadzenia dowodu z dokumentacji bankowej na okoliczność stwierdzenia, czy oskarżony posiadał uprawnienie

do dysponowania rachunkami bankowymi obu spółek, a tym samym czy miał jakąkolwiek możliwość wykonywania funkcji płatnika w imieniu spółek,

3. obraży art. 167 kpk w zw. z art. 113 §1 kks mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającą na zaniechaniu przeprowadzenia dowodu dla stwierdzenia czy obie spółki wykonały obowiązek z art. 31 Ordynacji podatkowej wskazania osób odpowiedzialnych za wykonanie funkcji płatnika, a tym samym dla stwierdzenia, czy oskarżony był osobą wskazaną przez spółki do tej funkcji.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od obu zarzucanych mu przestępstw skarbowych.

Na rozprawie apelacyjnej, po oświadczeniu na pytanie Przewodniczącego przez przedstawiciela Urzędu (...) dla W., że żadna z wymienionych powyżej spółek nie zawiadomiła w żaden sposób tego (...), w myśl art. 31 Ustawy Ordynacja podatkowa, że zostały wyznaczone osoby, do których obowiązków należy obliczanie i pobieranie podatków oraz terminowe wpłacanie organowi podatkowemu pobranych kwot, obrońca oskarżonego zmodyfikował apelację, w ten sposób, że zrezygnował ze zgłoszenia zarzutu obraży przepisu art. 167 kpk w zw. z art. 113 kks przedstawionego w punkcie 3 części wstępnej apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego zasługiwała na uwzględnienie jedynie częściowo.

Na wstępie wskazać należy, iż wobec modyfikacji apelacji na rozprawie apelacyjnej przedmiotem rozważań Sądu Odwoławczego nie był zarzut obraży art. 167 kpk w zw. z art. 113 §1 kks polegającej, zdaniem skarżącego, na zaniechaniu przeprowadzenia dowodu dla stwierdzenia czy obie spółki wykonały obowiązek z art. 31 Ordynacji podatkowej wskazania osób odpowiedzialnych za wykonanie funkcji płatnika, a tym samym dla stwierdzenia, czy oskarżony był osobą wskazaną przez spółki do tej funkcji.

Przechodząc do oceny kolejnych zarzutów apelacyjnych, stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, przeprowadzając wnikliwie racjonalnie uzasadnione postępowanie dowodowe, a przeprowadzone dowody poddał zgodnej z zasadami prawidłowego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego swobodnej ocenie, której żadną miarą niesposób uznać za ocenę dowolną.

Za bezzasadny uznać należy zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Wbrew twierdzeniu skarżącego Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że Z. T. zajmował się jako członek jednoosobowego zarządu sprawami gospodarczymi i finansowymi obu spółek akcyjnych. Wbrew sugestii obrońcy, zawartej w uzasadnieniu środka odwoławczego, jakoby oskarżony podpisując deklaracje podatkowe działał będąc „podpuszczonym” przez inne osoby i nie rozumiejąc skutków swoich działań, w ślad za jasną, jednoznaczną i niekwestionowaną przez strony co do rzetelności i fachowości opinią sądowno – psychiatryczną, stwierdzić należy, że oskarżony w dacie zarzuconych mu czynów nie był całkowicie niepoczytalny, choć miał z powodu zespołu psychoorganicznego ograniczoną w stopniu znacznym zdolność rozpoznania zarzuconych czynów i pokierowania swoim postępowaniem. Okoliczność ta – o czym szerzej dalej- umniejsza winę i ma znaczenie przy orzekaniu o karze, jednakże nie pozwala na uznanie, iż działał zupełnie nieświadomie i bezwolnie.

Z całą mocą podkreślić należy, iż na jednej ze znajdujących się w aktach sprawy kopii deklaracji podatkowych widnieje w rubryce zatytułowanej „podpis (i pieczęć) osoby odpowiedzialnej za obliczenie i pobieranie podatku” obok podpisu Z. T. również jego imienna pieczęć „(...)”. Niesposób już choćby z powodu podpisania się przez oskarżonego w tak jednoznacznie zatytułowanej rubryce i dodatkowego posłużenia się pieczęcią o wskazanej powyżej treści, przy jednoczesnym nieprzerwanym figurowaniu Z. T. jako członka jednoosobowego zarządu obu spółek w Krajowym (...), podzielić stanowiska obrońcy, jakoby jedynie podpisywał on deklaracje podatkowe jako osoba nieuprawniona. Stwierdzając w ślad za Sądem Rejonowym, iż nie doszło faktycznie do skutecznej rezygnacji Z. T. z funkcji członka zarządu żadnej z dwóch spółek, niesposób nie dostrzec, iż składając w postępowaniu przygotowawczym podtrzymane

następnie przed Sądem wyjaśnienia, stwierdził on nie tylko, że podpisuje deklaracje podatkowe w tych spółkach, ale i że wiedział o obowiązku oraz terminie odprowadzania na rachunek urzędu skarbowego potrąconych zaliczek od wynagrodzeń pracowników i o ich nieodprowadzaniu, a nade wszystko, że podpisywał także przelewy w obu spółkach. Z. T. wykonując powyższe czynności kontynuował zatem obowiązki członka zarządów spółek, mimo uprzedniej próby rezygnacji. Zrozumiałym wobec tego jest - jak słusznie zauważył ów fakt Sąd Rejonowy – czemu (...)obu spółek nie podjęły działań w trybie art. 383 ksh, zmierzających do choćby czasowego obsadzenia miejsca w zarządzie po rezygnacji jego członka.

Na bezzasadność drugiego z podniesionych i podtrzymanych przez obrońcę zarzutów, mianowicie zarzutu obrazu przepisów postępowania poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z dokumentacji bankowej na okoliczność uprawnienia oskarżonego od dysponowania rachunkami bankowymi obu spółek, wskazują już przytoczone powyżej wyjaśnienia Z. T., zawierające przyznanie, iż podpisywał on w obu spółkach dokumenty „przelewów”. Nadto zauważyć należy, że oskarżony jako widniejący w (...) członek jednoosobowych zarządów obu spółek miał nieograniczoną możliwość dokonywania nie tylko zmian w kręgu osób upoważnionych do dysponowania istniejącymi rachunkami bankowymi tych osób prawnych, ale i do zakładania nowych rachunków.

W ocenie Sądu Okręgowego argumentacja podnoszona w apelacji związana z ograniczeniem poczytalności oskarżonego tempore criminis, ma – jak już wyżej wspomniano- znaczenie jedynie przy wymiarze kary i w tym jedynie aspekcie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Odwoławczego Sąd Rejonowy kształtując orzeczenie o karze nie uwzględnił w należyтым stopniu faktu ograniczonej u oskarżonego z powodu zespołu psychoorganicznego w stopniu znacznym zdolności rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem. W opisanych przez oskarżonego i świadków okolicznościach niniejszej sprawy - okolicznościach funkcjonowania obu spółek, jak również wobec stwierdzenia przez biegłych zmniejszonej zdolności Z. T. do przewidywania skutków swojego postępowania, a także uwzględniając wiek oskarżonego, w pełni zasadnym jest skorzystanie z przewidzianej w art. 11 §2 kks możliwości odstąpienia od wymierzenia kary.

Dlatego też Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok, orzekając w punkcie II o odstąpieniu od wymierzenia kar za czyny przypisane oskarżonemu w punktach I i II części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, jednocześnie uchylając w punkcie I lit a- c orzeczenia zawarte w punktach I i II części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygnięć o karach, orzeczenie o karze łącznej i o odpowiedzialności posiłkowej za grzywnę (zawarte w punkcie IV części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, a możliwe z oczywistych powodów jedynie w przypadku orzeczenia kary grzywny).

Sąd Okręgowy – kierując się treścią art. 634 kpk w zw. z art. 636 §1 kpk w zw. z art. 624 §1 kpk w zw. z art. 113 §1 kks- zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, uznając – z uwagi na wysokość dochodów i nikłe z powodu wieku i stanu zdrowia możliwości zarobkowe– że ich uiszczenie byłoby dla oskarżonego zbyt uciążliwe, a nadto przemawiają za tym względy słuszności.